

VILNIAUS RAJONO SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRO
ĮSTAIGOS KODAS 304722978

PATVIRTINTA

Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro
direktoriaus

2018 m. guodžio 6 d. įsakymu Nr. 1-63

DIRBANČIOJO ORGANIZACINE TECHNIKA SAUGOS IR SVEIKATOS
INSTRUKCIJA Nr. 11

I. BENDROJI DALIS

1.1. Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro darbuotojas, dirbantis savarankiškai organizacine technika (faksu, spausdinimo mašinėle, laminatoriumi, dokumentų naikikliu, vaizdo projektoriumi, įrašymo aparatu, rankine giljotina ir kt.) gali pradėti darbą tik teoriškai apmokytas saugiai dirbti, susipažinęs su darbo metu naudojamų įrenginių, prietaisų konstrukcija ir eksploatavimo ypatumais, pasitikrinęs sveikatą ir pasirašytinai instrukuotas, įforminant instruktavimų registravimo žurnaluose, pagal įstaigoje nustatytą ir patvirtintą instruktavimo tvarką, bei patvirtintomis instrukcijomis, priskirtomis darbuotojo saugai ir sveikatai jo darbo vietoje užtikrinti.

1.2. Remiantis įstaigoje galiojančia tvarka – atliekami šie instruktavimai:

1.2.1. įvadinis;

1.2.2. pirminis darbo vietoje;

1.2.3. periodinis darbo vietoje;

1.2.4. papildomas darbo vietoje;

1.2.5. tikslinis darbo vietoje.

1.3. Darbuotojas atlikdamas savo darbo funkcijas turi laikytis įstaigos darbo tvarkos taisyklėse nustatyto darbo ir poilsio laikos reikalavimų:

1.3.1. darbuotojo darbo ir poilsio laikas nustatomas darbo grafike ir/ar darbo tvarkos taisyklėse;

1.3.2. suteikiama pertrauka pavalgyti ir pailsėti darbuotojas naudoja savo nuožiūra, šios pertraukos metu darbuotojas gali palikti savo darbo vietą;

1.3.3. maksimalus darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per septynias dienas neturi viršyti keturiasdešimt aštuonių valandų.

1.4. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas. Pastebėjus tokį darbuotoją – pranešti tiesioginiam savo vadovui ir/arba darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui.

1.5. Darbuotojas darbo metu, pakeliui į darbą ar pakeliui iš darbo, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo turi nedelsdamas kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, pranešti Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistui.

1.6. Darbuotojas matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą ir pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistui. Jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą. Darbo vietą ir įrenginių būklę, iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

1.7. Pastebėjus įrenginių, prietaisų konstrukcijų gedimą, esant nesaugiai darbo vietai, techniškai netvarkingoms darbo priemonėms, nepakankamam darbo vietos apšvietimui būtina sustabdyti darbus ir nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistui.

1.8. Darbuotojas, dirbantis su organizacine technika, (neelektrotechninio personalo) turi:

1.8.1. aiškiai suprasti įspėjamosios signalizacijos reikšmę;

1.8.2. elementariai nusimanyti apie elektros srovės pavojingumą bei saugos priemones dirbant aptarnaujamame ruože;

1.8.3. mokėti suteikti pirmąją pagalbą.

1.9. Darbo vietoje turi būti pirmos pagalbos vaistinė (vaistinės buvimo vieta ženklinama baltu pliuso ženklu žaliame fone).

1.10. Asmens higienos reikalavimai:

1.10.1. darbo vietoje nelaikyti ir nevalgyti maisto produktų;

1.10.2. nelaikyti atvirų indų su skysčiais (vanduo, kava ir pan.), jei tokie indai nėra specialiai apsaugoti nuo skysčio išsiliejimo;

1.10.3. laikytis asmens higienos reikalavimų, nesudaryti antisanitarijos sąlygų, galinčių trukdyti kitų darbuotojų darbui.

1.11. Pakilus darbuotojo kūno temperatūrai nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

- 2.1.1. elektros srovės poveikis - galimi širdies veiklos, kvėpavimo sutrikimai, įvairių laipsnių nudegimai, netenkama sąmonės, kartais ištinka staigi mirtis;
- 2.1.2. netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindys) - galimos sunkios bei mirtinos traumos;
- 2.1.3. nepakankamas darbo vietos apšvietimas - galimi regos sutrikimai, traumos;
- 2.1.4. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, ventiliacija ir t.t.) darbo vietoje - neigiamas poveikis organizmui;
- 2.1.5. netvarkingi įrenginiai, įrankiai, patalpos ir kt. - galimas susižeidimas, sužalojimas;
- 2.1.6. avarinės būklės pastatai - galimos traumos, netgi mirtinos;
- 2.1.7. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą - galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos;
- 2.1.8. triukšmas, vibracija – neigiamas poveikis centrinei nervų sistemai;
- 2.1.9. besisukančios ir kitaip judančios organizacinės technikos dalys – galimos traumos;
- 2.1.10. aštrūs įrenginių, inventoriaus, mechanizmų kampai – galimi sužeidimai, traumos;
- 2.1.11. krintantys, griūvantys daiktai, kroviniai – galimos traumos, sunkūs sužeidimai;
- 2.1.12. dūžtantys daiktai, kroviniai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukių valymas – galimos pjautinės traumos, sužeidimai;
- 2.1.13. nemokėjimas ir nenoras pasirinkti saugius darbo metodus – galimos traumos.
- 2.2. Darbdavys (įvertinęs kenksmingus ir pavojingus fizinius, cheminius, biologinius ir kitokius veiksnius) privalo nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
- 2.3. Saugos priemonės nuo pavojingų ir kenksmingų veiksnių poveikio:
 - 2.3.1. organizacinės;
 - 2.3.2. techninės.
- 2.4. Organizacinės saugos priemonės:**
 - 2.4.1. darbuotojų kvalifikacijos atitikimas darbui, kvalifikacijos tobulinimas, darbuotojų instruktavimas ir atestavimas;
 - 2.4.2. darbo drausmė;
 - 2.4.3. darbo organizavimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus;
 - 2.4.4. darbuotojų aprūpinimas nemokamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
 - 2.4.5. įvykusių nelaimingų atsitikimų, incidentų analizė ir darbuotojų supažindinimas su priežastimis.
- 2.5. Techninės saugos priemonės:**
 - 2.5.1. įrenginių, mechanizmų paruošimas darbui ir jų eksploatacija pagal darbuotojų saugos ir sveikatos norminių aktų reikalavimus;
 - 2.5.2. griežtas technologinio proceso laikymasis;
 - 2.5.3. darbo vietų, atitinkančių higienos, gamybinės sanitarijos, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, Darboviečių įrengimo bendruosius nuostatus, įrengimus;

2.5.4. įrankių, pagalbinės ir apsauginės įrangos panaudojimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

2.6. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

2.6.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksmų, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

2.6.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę;

2.6.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui;

2.6.4. būti tikrinama periodiškai gamintojos nurodyta tvarka ir terminais.

2.7. Asmeninė apsauginė priemonė naudojama, kai darbo aplinkoje negalima išvengti rizikos arba pakankamai ją apriboti kolektyvinėmis saugos arba darbo organizavimo priemonėmis, metodais ir būdais.

2.8. Darbuotojai privalo neprarasti dirbti be asmeninių apsaugos priemonių, kai to reikalauja darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai aktai, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, naudoti jas viso darbo proceso metu.

2.9. Darbdaviai privalo įrengti saugos ir sveikatos apsaugos ženklus pagal saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų reikalavimus ten, kur neįmanoma išvengti rizikos arba pakankamai ją sumažinti kolektyvinėmis saugos priemonėmis, darbo organizavimo metodais, būdais.

2.10. Darbdaviai atsižvelgia į rizikos vertinimą, nustatytą Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatymu ir kitais teisės aktais, ir, kur reikia, įrengia saugos ir sveikatos apsaugos ženklus.

2.11. Darbdaviai privalo apmokyti ir instrukuoti darbuotojus apie saugos ir sveikatos apsaugos ženklų taikymą darbovietėje. Mokymo metu turi būti gerai išaiškinta ženklų reikšmė, visų pirma jų žodinės informacijos prasmė, taip pat kaip elgtis paprastais bei ypatingais atvejais.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3.1. Pradėjus vykdyti savo tiesiogines funkcijas ar gavus tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

3.2. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtose vietose, vizualiai patikrinti ar pakankamas vietinis apšvietimas.

3.3. Apžiūrėti darbo metu naudojamą organizacinę techniką: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų.

3.4. Draudžiama:

3.4.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar įrenginius;

3.4.2. dirbti su organizacine technika, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;

3.4.3. dirbti su organizacine technika, jei ant jos pateko skystis;

3.4.4. eksploatuoti išardytą, nebaigtą remontuoti organizacinę techniką.

3.5. Vizualiai patikrinti darbo vietos įrenginių būklę:

3.5.1. ar jie įžeminti (įnulinti). Tai atliekama apžiūrint kabelį (laidą), kuriuo įrenginys jungiamas į elektros tinklą, kištuką, elektros kištukinį lizdą;

3.5.2. ar tvarkingas elektros kabelio kištukas, kištukinis lizdas, į kurį jungiamas įrenginys;

3.5.3. ar įrenginį jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, tepaluotų paviršių, kitų kabelių, aštrių briaunų, kitų įžemintų įrenginių;

3.5.4. ar uždengti elektros skydelio, įrenginio kontaktai, turintys elektros įtampą;

3.5.5. ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija;

3.5.6. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti.

3.6. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Vykdyti darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda tiesioginis Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.

4.2. Palaikyti tvarką ir švarą darbo vietoje.

4.3. Nedirbti jei darbo vieta nepakankamai apšviesta.

4.4. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

4.5. Draudžiama:

4.5.1. naudoti organizacinę techniką ne pagal paskirtį;

4.5.2. valyti organizacinę techniką drėgnu skudurėliu esant jai įjungtai į elektros tinklą;

4.5.3. leisti dirbti pašaliniams, nesusijusiems su darbu asmenims;

4.5.4. palikti organizacinės technikos įrenginius įjungtus į elektros tinklą be priežiūros;

4.5.5. elektriškai ar mechaniškai atjungti organizacinės technikos įrenginių blokuotes;

4.5.6. esant įjungtam įrenginiui keisti, remontuoti įrenginio darbinės dalis (peilius, spausdinimo juostelę, tonerį ir kt.).

4.6. Darbo metu organizacinė technika turi būti patogiai išdėstyta.

4.7. Pasiročius dūmams, liepsnai iš elektrinio organizacinės technikos įrenginio, atsiradus triukšmui ar dideliai vibracijai, skubiai išjungti naudojamą elektrinį organizacinės technikos įrenginį.

4.8. Elektrosaugos reikalavimai:

4.8.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;

4.8.2. nedirbti su elektriniais organizacinės technikos įrenginiais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros poveikis;

4.8.3. nedirbti su netvarkingais elektriniais organizacinės technikos įrenginiais;

4.8.4. dirbti tik su įžemintais elektriniais organizacinės technikos įrenginiais;

4.8.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių (stalinės lempos ir kt.), kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną;

4.8.6. panaudojus elektrinį organizacinės technikos įrenginį, tuoj pat jį išjungti;

4.8.7. nedirbti elektriniais organizacinės technikos įrenginiais, jei ant jų išsiliejo skysčiai;

4.8.8. neremontuoti pačiam sugedusį elektrinį organizacinės technikos įrenginį, laidus, kištuką, kištukinį lizdą. Tai atlikti privalo darbuotojas, dirbantis su organizacine technika, turintis reikiamą kvalifikaciją.

4.9. Į laminatorių dėti tik paruoštą (aplenktą specialia laminavimo plėvele ir popieriumi) laminuojamą dokumentą, esant pakankamai įkaitusiam (užsidega kontrolinė lemputė) laminatoriui.

4.10. Dirbant įrišimo aparatu ar rankine giljotina, rankas laikyti ne arčiau kaip 30 milimetrų nuo prispaudimo įtaiso ar kirpimo peilio.

4.11. Vaizdo projekcijai naudoti tik tam tikslui skirtas medžiagas (plėvelę ir pan.). Negalima naudoti rūkomo popieriaus, polietileno plėvelės ir kt.

4.12. Į dokumentų naikiklį popieriaus lapus dėti po vieną, stebėti, kad lapai nebūtų susegti sąvaržėlėmis, skobomis ir kt.

4.13. Pastebėjus bet kokį organizacinės technikos gedimą, taip pat, kad netvarkingi kabeliai ir elektros kištukiniai lizdai, pajutus srovės poveikį, reikia nedelsiant darbą nutraukti, išjungti prietaisus iš elektros tinklo ir skubiai pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Būtina išjungti elektros srovę ir pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui šiais atvejais:

5.1.1. pastebėjus stiprų detalių, laidų įkaitimą;

5.1.2. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis elektros lizdas, jungiklis);

5.1.3. nutrūkus elektros energijos tiekimui;

5.1.4. žaibavimo metu išjunkite kompiuterį ir periferinius įrenginius iš elektros tinklo (ištraukite kištukus iš elektros lizdų);

5.1.5. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas;

5.1.6. pastebėjus padidėjusį triukšmą ar vibraciją;

5.1.7. nedelsiant išjungti spausdintuvą, jei pasirodo dūmai, jei jis netvarkingai spausdina;

5.1.8. pajutus elektros srovės poveikį;

5.1.9. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

5.2. Įsijungus apsauginei ar priešgaisrinei signalizacijai, nedelsiant reaguoti į pavojaus signalą:

5.2.1. nedelsiant pakilti ir palikti savo darbo vietą;

5.2.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

5.2.3. judėti artimiausio išėjimo link, informuoti aplinkinius kolegas, paskatinti evakuotis;

5.2.4. skambinti bendruoju pagalbos telefonu **112**.

5.3. Kilus gaisrui:

5.3.1. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

5.3.2. nedelsiant pranešti apie pastebėtą gaisrą priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybai bendruoju pagalbos centro telefonu **112**.

5.3.3. informuoti greta esančius apie kilusį gaisrą ar gaisro pavojų;

5.3.4. evakuoti žmones nurodant artimiausią išėjimo kelią (pagrindinį arba šalutinį išėjimo kelią);

5.3.5. esant galimybei išjungti elektros tiekimą, uždaryti langus, orlaides;

5.3.6. realiai įvertinus situaciją panaudoti pirmines gaisro gesinimo priemones (gesinti galima tik angliarūgštiniais, milteliniais gesintuvais arba uždengiant nedegia medžiaga);

5.3.7. darbuotojas privalo susipažinti su pirminių gaisro gesinimo priemonių naudojimo instrukcija, esant reikalui mokėti panaudoti pirmines gaisro gesinimo priemones;

5.3.8. nedelsiant informuoti tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovą, esant galimybei organizuoti materialinių vertybių, dokumentų gelbėjimą.

5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeltiui į darbą arba iš darbo:

5.4.1. nedelsiant iškviesti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos centro telefonu 112 arba kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą;

5.4.2. esant galimybei (jei tai nepablogins nukentėjusiojo padėties) suteikti pirmąją medicinos pagalbą;

5.4.3. nedelsiant informuoti tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovą ir darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą;

5.4.4. darbo vietą ir įrenginių būklę iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu; jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

5.5. Įvykus avarijai nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos ir informuoti tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovą ir darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą.

5.6. Esant ypatingam atvejui, keliančiam grėsmę darbuotojo saugai ar gyvybei, evakuotis iš pastato artimiausiu keliu, vadovaujantis evakuacijos schemomis ir ženklais.

5.7. Įvykus elektros įrenginių pažeidimams arba avarijai, darbuotojas privalo imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojus žmonių gyvybei, gaisrui kilti ir įrenginių sugadinimui, nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama.
- 6.2. Išjungti iš elektros tinklo organizacinę techniką.
- 6.3. Surinkti visus naudotus įrankius, išnešti šiukšles, arba darbo metu susikaupusias atliekas.
- 6.4. Pasibaigus darbui darbuotojas privalo patikrinti:
 - 6.4.1. ar nesijaučia patalpoje dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų;
 - 6.4.2. ar išjungti, kurie pasibaigus darbui turi būti išjungiami, elektros įrenginiai, apšvietimas;
 - 6.4.3. ar nepalikta pašalinių degių skysčių bei lengvai užsiliEPSnojančių medžiagų;
 - 6.4.4. ar uždaryti langai ir kitos angos;
 - 6.4.5. ar neužkrauti takai, skirti priėjimui prie gaisro gesinimo priemonių, evakavimo išėjimų.
- 6.5. Darbuotojas pastebėjęs išvardintų reikalavimų pažeidimus, privalo imtis priemonių jiems pašalinti.

Jei jis to padaryti negali, pranešti apie tai tiesioginiam Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovui.

6.6. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti. Negalima plauti rankų ne tam skirtomis priemonėmis.

6.7. Tvarkingai spintelėje susidėti darbo drabužius.

6.8. Informuoti tiesioginį Vilniaus rajono socialinių paslaugų centro vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turinčius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.
